

Za ra akędy odpowiadają Bronkowskiego w Poznaniu. Ekspedycja i Biuro Redakcyi przy Wileńskim placu pod Nr. 17. Dziennik Poznański... Cena ogłoszeń (inzeratów):... Listy... Administracyi i Ekspedycyi winny być frankowane.

DZIENNIK POZNAŃSKI.

Przedpłata kwartalna wynosi w Poznaniu 7 marek 50 fen., w Państwie niemieckim i w Austrii 9 marek 15 fen., w Belgii, Włoszech, Szwajcarii, Serbii, Ameryce, w Danii, Francji Anglii i Szwecji 12 marek. Przedpłata i ogłoszenia przyjmują się w Ekspedycyi; przedpłata przyjmują w monarchii pruskiej oraz w państwach do związku państwowego niemiecko-austriackiego należących osoby pocztowe. W innych krajach zaś tylko nasze agentury za których pośrednictwem (zobacz niżej) można także przesyłać ogłoszenia do Eksp. Dziennika Pozn. Rękopisma nadsyłane Redakcyi nie zwracają się i nie są one będą

Agencye Dziennika Poznańskiego:

Paryżu Librarie du Luxembourg, Rue Tournon No. 16, pułkownik Raczkowski, Rue de Faubourg Poissonniere 35. — Ogłoszenia dla Dziennika przyjmuje w Paryżu pan Adam, Carrefour de la Croix Rouge 2. — Hamburgu, Frankfurcie nad Menem, Berlinie, Lipsku, Wiedniu i Bazylei: Haagenstein & Vogler. — W Berlinie Rudolf Mosse, Jerusalemstrasse 48. A. Retemeyer, Internationale Annoncen-Expediton. „Invalidendank“ Behrenstrasse 24 i Central-Annoucen-Bureau der Deutschen Zeitungen, Mohrenstrasse 45. — W Bremie E. Schlotte. — W Frankfurt nad Menem Daube & Comp. — W Wroclawiu Daube, Haagenstein & Vogler i Mosse. — W Pleszewie: L. Zborzaki.

Przez cały ciąg wystawy Polacy, którzy się udają do Paryża, nabyć mogą pojedyncze numera Dziennika Poznańskiego w Grands Magasins du Printemps, Boulevard Hausmann N. 70.

W miesiącu listopad i grudzień otwiera się prenumerata, którą obowiązane są przyjmować wszystkie cesarskie urzędy pocztowe. Prenumerata miesięczna wynosi dla zamiejscowych 3 mk. 50 fenygów, dla miejscowych 50 fenygów.

Ekspedycja Dziennika Poznańskiego.

POZNAŃ, 29 października.

Według Biura Reutersa rozkazał sułtan Osmanowi i seraskieratowi, ażeby starali się wszelkimi sposobami o przyspieszenie wykonania planu Bakera odnoszącego się do obwarowania Carogrodu. Baker zobowiązał się przeprowadzić swój plan w przeciągu dwóch miesięcy i co tydzień zdawać będzie sułtanowi sprawę z przebiegu prac fortyfikacyjnych. Jakiż cel tego świeżego rozporządzenia? Pisaliśmy już, że stosunki między Portą a Rosją coraz więcej się naprężają, nadewszystko z powodu bułgarskiego powstania, za które oskarżano Rosję, i donosiliśmy także, że sułtan wystawił chce armię, która liczyć ma czterystu tysięcy żołnierzy. Cóż więc znaczy to wszystko przy rozpoczęciu wojny z Rosją nie licząc Turcji i wojny. Zanoszą się albo na nową wojnę albo demonstracyją w obec Rosji — tak dzisiaj odzywa się dzienniki. Turcy zagrożeni bowiem z wszystkich stron, paraliżowana w swoim działaniu, w przedmiocie reform, które jej zapowiadali kazano, tylko wzywając wojnę ratować się może. Rozbijcie przez wojnę cesarskie przysięgi, które jeszcze tylko na papierze istnieje, bo Austria przez swoją politykę wschodnią, przez okupacyę Bośni i Hercegowiny do śmierci siebie samą walczy z Rosją; Anglią na swoją stronę, powasni mocarstwa i w ten sposób przynajmniej dla siebie uratować potrafi. Otóż tak sobie piszą dzisiaj dzienniki te wiadomości o ciągłym powstawaniu się Turcji a nawet utrzymują, że tak Austria i Rosja zwróciły już uwagę Porty na następstwa, jakie dla niej wyniknąć mogły z nowej wojny. Jak wiedeńska Montagsrevue, Anglia i Austria w rzeczywistości miały przez swoich ambasadorów w Carogrodzie wszelki opór ze strony Porty przeciwko stypum traktatu berlińskiego lekkomyślną byty grą, w której Portę bardzo łatwo przegrać mogła swoją „stawką” — a stawką tą byłoby panowanie Turcyi.

dów, które zmuszają Anglię do takiego kroku. Jak telegrafują z Londynu, przekonano się po wysłaniu rekonesansu, że w Alimysyd znajduje się 15 dział. Między wojskami emira panuje podobno wielka śmiertelność. — Emir miał wszystkich zdolnych do służenia w wojsku powołać do broni.

Wczoraj rozpoczęły swe prace parlamentarne izby francuskie. Zajmować się będą głównie obradami nad budżetem — które w bieżącym roku nie będą zapewne burzliwe.

Przesilenie gabinetowe we Włoszech już ukończono. tak przynajmniej telegrafują z Rzymu. Prezes gabinetu Cairoli obejmuje tymczasowo tekę ministerstwa rolnictwa w zastępstwie p. Pessiny, który dopiero później obejmie urząd.

O świeżym zakazie pism socjalistycznych w Niemczech w myśl uchwalonego przez parlament prawa, pod właściwą piszemy rubryką.

Ankieta rolnicza.

I. Ankiety są obecnie na porządku dziennym w Niemczech. Ankietyją nad przemysłem hutniczym, bawełnianym, płócienniczym, tabacznym — nawet praca więźniów pod ankieta wzięta. Wszystko to się dzieje w chwalebny bzdury wzięcia zamiarze rozpoznania przyczyn upadku powszechnego w dziedzinie przemysłu i zarobkowania.

Zawód rolniczy wyjęty dotychczas z pod pieczęto- witości tej ostentacyjnej. Traktowany i w tym przypadku jako kopciuszek, stoi w kacie jakby zapomniany. Nikt się o los jego nie pyta, nikogo zdaje się nie obchodzić.

A jednakże ziemia jest karmicielką rodu ludzkiego, jest podstawą najważniejszą wszelkiego przemysłu. Bez jej plodów a na odwrót bez konsumpcyi licznych jej mieszkańców, przemysł żaden w ogóle niemożliwy. Około 1/3 ludności całej mieszka po wsiach, rolnictwo oddanej. Z kapitałem w ziemi tkwiącym, w niej zaangażowanym, nie równać się żadnemu kapitałowi, jakim budał przemysłowi oddanemu. Państwo, które nie dba o rolnictwo swoje, nie dba po prostu o byt swój. Prawda to stara, której zapoznanie przyczyniło się swego czasu nie mało do upadku państwa rzymskiego, nabrała z intensywnym gospodarstwem, większą jeszcze dosadność. Rozumny kierownik państwa dbać nawet powinien, względnie rzecz biorąc, więcej może o ludność wiejską, niż o miejską. W pierwszej to bowiem przechowuje się głównie ów klejnot konserwatyzmu, owa siła tradycyi, zwyczaju i obyczaju, bez której żadne państwo ostać się długo nie może, a co dopiero w naszych czasach w obec kongestya postępu dotkniętych miast wielkich.

Miałoby więc rolnictwo w Prusach w kwitnym pozostawać stanie? Nie byłoby względem niego o czem radzić, albo czemu zaradzić?

Ze tak nie jest, o tem pouczają nas głośnie skargi ziemian, za tem świadczą liczne egzekucye i subhasty***) posiadłości wiejskich, tak większych jak mniejszych, subhasty smutne, monotonne, stawają bowiem na nich, bez wyjątku prawie, tylko interesowani wierzyciele hipoteczni! Co smutniejsza, że z upadkiem materialnym szerzy się w zastraszający iście sposób, jakby zaraza jaka, niemoralność. Okradanie wierzycieli, bądź sposobem dewastacyi majątku, bądź zatajenia lub ukrycia majątku, traktowane z bezczelnością nigdy nie bywały. Nie chroni przed nią ni klejnot szlachecki, ni wrodzony wstyd kobiecy. O źle z nami, bardzo źle — bez względu na ród i narodowość. Takie sa uve qui peut z dubeltówki zagraża w wysokim stopniu i bezpieczeństwu i moralności publicznej! Ze pod tym względem nie przesadzamy, o tem łatwo poinformować się można w biurach landszaft i banków naszych, tak polskich jak niemieckich.

Miałoby jeden rząd pruski (o tym bowiem u nas w tym przypadku tylko mowa być może) nie wiedzieć, co się w dziedzinie rolnictwa już dzieje a na co się jeszcze prawdopodobnie zanosi?

Jakkolwiek któryś z publicystów niemieckich napisał, że ks. Bismarck lepij zna Europę niż kraj swój, wątpić się godzi, ażeby rząd pruski nie widział i nie słyszał, co widzą i słyszą innych śmiertelników czyi uszy. Raczej nam przypuścić, że tkwiąc po uszy w kłopotach i politycznych i finansowych, woli przyznać czyi uszy swoje urzędowe po troszę bawelną zatykać. Atoli takie analogiczne nasładowanie postępowania strusiowego zgoda na nic nie przydatne. Przeciwnie. Zarządzenie złemu możliwe tylko, jeżeli mu się bystro w oczy spojry, z całą świadomością rzeczy i położenia.

Zdawałoby się, że roli prawidłem powyższym wskazanej podjąć się powinni przeciw przedewszystkiem gospodarze niemieccy. Niewątpliwie. Z tem wszystkiem krom niemiślących, granicy zakusów płonnych, nie przechodzących usiłowań tak zwanych agrarzyków, nie się pod tym względem ze strony tej nie dzieje. Czem

*) Przebakują wprawdzie o jakimś banku melioracyjnym na wielką skalę, który jakoby rząd pruski projektował miał. Atoli projekt ten przedstawia się nam dotąd w tak mglistych zarysach, wiadomości o nim płyną tak skąpo i niejasno, iż trudno nam go na serwo brać, tem więcej, że skarby pruski pracuje deficytami. Bez subwencyi zaś materialnej rządu, bank taki bodajby mógł w życie wejść, a co dopiero z odpowiednim skutkiem działać.

**) Ze stan podobny zachodzi nawet już w dzielnicach Niemiec, stycznych do niedawna jeszcze z zamożności, jest symptomem wielkiego znaczenia. Wzięliśmy w tych dniach przypadkowo do ręki Gazetę lipską i doczytaliśmy się w anonsach jednego numeru obok o 5 nowych konkursach i — 24 subhastach!

to idzie? Powody tego mogą być wielorakie. Już to moles cognitionis nie jest mocną stroną ziemianin niemieckiego. Wiadomo, że trzeba było aż wystąpienia posła naszego Ign. Łyskowskiego, by Prusom nadbałtyckim tańsze wywalczyć węgle, podczas gdy porty niemieckie obfitują w dobrodziejstwa niesłychane — taryf dyferencyalnych. Wybitniejsze osobistości z grona ziemian niemieckich liczą się zapewne też z niepopularnością swych skarg w obec rządu. Niemcy czuli są, jak wiadomo, na łaskawość rządu. Ten nie chce sobie może psuć karyery, inny znów w fałszywej gorliwości patriotycznej nie chce rządowi przysparzać kłopotów, a przed zagranicą odkrywać skancerowanego dziewczęcej Germanii żywota. Bądź jak bądź, nic się z grona bezpośrednio kłeską dotkniętych dla złagodzenia jej nie czyni stanowczego.

W takim położeniu rzeczy mamy my Polacy, którzy podobnym względem i słabostkom z przyczyn zapewne dość jasnych nie podlegamy, pewne zadanie do spełnienia. Być może, że nie bez słuszności pewnej zarzucają nam sfery rządowe, że zanadto się wysoką polityką trudnimy, że stanowisko nasze w sejmie i parlamencie li negacyjne i niepraktyczno-idealne. Pokażmy, że nauka nie idzie w las. Zróbmy „w prawo“ zwrot i podnieśmy na sejmie pruskim sprawę pokrzywdzonego i na wszystkie boki maltretowanego rolnictwa. Będzie to co się zowie kwestya praktyczna, sprawa nie polityczna, lecz czysto materialna, sprawa nie w duchu negacyjnym lecz pozytywnym podjęta. Ze krom siebie dogodzimy kolegom i sąsiadom naszym, rzecz godziwa, tradycyi polskiej bynajmniej nie przecina. Ze nam, skoro się do rzeczy weźmiemy, bez wszelkiej przemyszkli tendencyjnej, umiejętnie a raźnie, nie zabraknie ni uznania ni poparcia ze strony nawet niemieckiej, o tem ani nam wątpić. Przykładem nam w tym względzie posel Ign. Łyskowskiego, który za swe lojalne i przedmiotowe traktowanie powołanej sprawy doznał i poparcia czy nnego i uznania wdzięcznego z rozmaitych stron niemieckich. Sukces taki nie może przecież uwłaczać ani klejnotowi narodowemu ani nieprzedawnionym prawom naszym! Co więcej, — sądźmy, że nie popełnimy niedyskrecyi, jeżeli wyjawimy, że z poważnych stron niemieckich wzywano już posła Łyskowskiego, by się krzywdami rolnictwu wyrządzonemi zajął na sejmie pruskim, przyskakując mu poparcie i materiały. A zatem: valere aude!

Pierwszym krokiem, jaki na tem polu postawić winniśmy, jest zdaniem naszym zażądanie na sejmie pruskim ankiety rolniczej.

Jak ankieta tę umotywiać i które punkta takowa, wedle zdania naszego na udanie wziąć winna, nad tem zastanowimy się w następnym artykule.

Wiadomości urzędowe.

Król mianował księcia Henryka Schönaicha-Carolath na zamku Amtitz radcą ziemianin powiatu gubeńskiego.

Korespondencya Dziennika Poznańskiego.

Warszawa, 26 października.

(Rząd robi pierwszy krok do założenia tutaj domu inwalidów. — Obawa nowych składek na ten cel. — Sprawa wydalania uczniów z naszego uniwersytetu. — Tramwaje. — Hr. Zamoycki. — Żółkowski. — Komuniizm wypielegnowany przez rząd.

(N.) Nie pisałem już do was czas jakiś, bo rzeczywiście nie zasło tu nic takiego, co by wam na razie donieść należało. Chcąc jednak zachować ciąg w mych sprawozdaniach z kroniki tutejszej, komunikuję wam dziś co ważniejsze z niej szczegóły. Przedewszystkiem zaznaczyć muszę, w jaki zabawny sposób postąpić musiano z resztą funduszu zebranego na dobrowolne a uroczyście przyjęcie wojsk powracających z teatru wojny. Wiedzie już, że na przyjęcie to obywatela tutejsi złożyli odpowiedni fundusz; — z niego po potrąceniu wydatków na podjęcie wojska i oficerów pozostało przeszło tysiąc pięćset rubli. Składający zamierzali kwotę tę obrócić na wsparcia i wpisy dla niezamożnych studentów. Zanim jednak przyszło do takiej uchwały, już prezydent miasta jen. Starynkiewicz, stosownie do rozkazu z góry otrzymanego, zakomunikował komitetowi reprezentującemu składającym, że carowi byłoby przyjemnie, gdyby obywatele warszawscy przeznaczyli ową resztę funduszu na założenie domu inwalidów w Warszawie. W obec tego życzenia nie było co robić i należało do niego się się zastosować. Tym więc sposobem miasto pomocy młodzieży do kształcenia się, otrzymując pomoc żołnierze Rosyjanie, bo jeśli dom inwalidów przyjdzie do skutku to po większej części tylko Rosyjanie korzystać z niego będą, w pułkach bowiem gwardyjskich bardzo nieznaczna jest liczba Polaków. Mniejsza byłoby nawet o owe 1500 rubli, ale przewidywać można, że wkrótce dla zebrania potrzebnych funduszy na ów dom inwalidów rozpiszą składki po kraju — zwyczajna to bowiem metoda rządu, który na tego rodzaju instytucye nie lubi ekspensować z swęj szkatuły i chętnie cierpie z naszej kieszeni.

Sprawa wydalania z dniem 1 pm. tych uczniów z klas, którzy przy egzaminach półrocznych otrzymają kilka niedostatecznych stopni, a wydalania ich dla tego, by w każdej klasie pozostało tylko czterdziestu, przychyliła — ale nie została rozstrzygnięta. Wszyscy tu czekają z nateżeniem owego 1 listopada i czekają, czy władze szkolne nie zmienią tego fatalnego postanowienia, które tyłu z naszej młodzieży pozbawić może sposobności kształcenia się. Byłoby prawdziwem nieszczęściem, gdy-

by postanowienie owo władzy szkolnej przyszło do skutku — miejmy jednak nadzieję, że sprawa ta może lepszy obrot weźmie.

Do uniwersytetu naszego napływa coraz większa ilość młodzieży z rosyjskich uniwersytetów a przede wszystkim z kijowskiego i to takich, którym poradzono się ztamtąd wypisać jako podejrzanym o idee nihilistyczne. Obawiamy się ztąd, aby naszą młodzież niemi nie zarazili, choć znów przekonani jesteśmy, że zdrowy i praktyczny zmysł polski nie pozwoli się obalamucić ideami przewrotu. Wdzięczni wam jesteśmy, żeście w tym kierunku po kilkakroć głos zabrali — doszedł on do tutejszej młodzieży i myślimy, że nie przebrzmiał bez najmniejszego wpływu — głos bowiem od was wychodzący jako swobodny ma większe znaczenie aniżeli nasz, który nieraz jest podejrzany, jakoby był skutkiem nakazu rządowego.

Ze spraw miejscowych nie mam wam nic więcej do zakomunikowania, chyba nadmienię, że sprawa tramwajów, nader ważna dla naszego miasta, ani na krok nie postąpiła — po dawnemu wciąż wisi w sferze projektów.

Smutną też muszę podzielić się z wami wiadomością. Oto przedwczoraj umarł tu hr. Józef Zamoycki. Strata to wielka dla kraju całego, zmarły bowiem należał do najczynnijzych pracowników na polu prac społecznych, na jakimś do pewnego stopnia pozostawiono nam swobodę. Sp. Zamoycki gruntownie wykształcony w Angli, gdzie pomiędzy innymi jego nauczycielami były takie znakomitości, jak Tomasz Buckle, na polu rzeczonym pracował umiejętnie a zawsze, jako zwycięzcy jest w rodzinie Zamoyckich, z myślą o pożytku ogólnym. Za jego też inicjatywą lub przy jego współudziale powstało tu kilka instytucyi kredytowych i przemysłowych, z których ogół ciągnie niepomierne korzyści. Był obok tego wzorowym gospodarzem a nie potrzebując dodawać, gorącym i gorliwym patriotą, który miłości ojczyzny dowodził czynami. Umarł bezżennym i bezdzietnym. Jutro nastąpi pochowanie zwłok jego — z pewnością smutnemu temu obrzędowi towarzyszyć będzie cała Warszawa, bo umie ona oddawać cześć zasłużonym pracownikom.

Zaledwie umilkną hymny żałobne nad trumną sp. Zamoyckiego, w teatrze rozlegną się frenetyczne oklaski na cześć Żółkowskiego, który jutro obchodzi jubileusz czterdziestopięcioletni działalności swęj na scenie warszawskiej. Uczta na cześć jego zapowiedziana na jutro odłożona została z powodu żałoby po sp. Zamoyckim na wtorek.

Z Rusi i Litwy nadeszły tu nieszczęśliwe wiadomości, które świadczą, że ziarno u nas zasiane przez czynowników rosyjskich w piękną plon odzierało. Czynnownicy ci deptali przez tyle lat u nas najfundamentalniejsze podstawy własności — naukę ich podjęli nihilisci i dziś wchodzi ona w życie i zastosowanie. Włościanie bowiem na Wołyniu pewnego pięknego poranku naszli folwarczne grunta pana Oskara Sosnowskiego, znakomitego naszego rzeźbiarza i podzieliłi je pomiędzy siebie. Na Żmudzi znów około Szawli, włościanie również zagarnęli dworską własność, a kiedy ich wezwano dla śledztwa do sądu, nie stawili się. — Sąd polecił sprowadzić ich siłą i wysłał po to stanowego przystawa i kilku żołnierzy. Związali ich, zbili i do chlewa zamknęli, gdzie dwa dni przetrzymali odgrazając się, że ich powiozą wprost do cara do Petersburga. Dopiero na trzeci dzień ich wypuścili, rozkazując, aby więcej nie wazyli się przybyć. Mówią, że generał-gubernator rozkazał wysłać całą kompanię wojska dla ukarania na miejscu winnych. Spodziewać się zatem należy surowych egzekucyi tak na Wołyniu jak i Żmudzi, egzekucyi za to, że włościanie okazali się bardzo pojętymi uczniami nauk szerzonych w ziemiach polskich przez czynowników rosyjskich.

Wiedeń, 27 października.

(Rozpoczęcie posiedzeń Rady państwa — rokowania z klubami wernokonstytucyjnymi prowadzone przez p. Depretisa powołanego do utworzenia gabinetu — oświadczenia się tych klubów przeciw kierunkowi polityki zagranicznej reprezentowanemu urzędowo przez hr. Andrassego — jakie sprzeczne prądy ten kierunek stworzył i dla tego Węgrzy popierają hr. Andrassego. — Zwrotne delegacyi wspanych. — Obrady koła poselskiego. — Mylne wieści o przyszłym składzie gabinetu austriackiego.)

○ Wiadomo wam, że zaraz po rozpoczęciu dnia 22 bm. przez poselską izbę rady państwa posiedzeń przerwanych 20 czerwca, powołany przez cesarza minister skarbu Depretis do utworzenia nowego gabinetu przedłożył swój program czterem parlamentarnym klubom stronniactwa „wernokonstytucyjnego“, tworzącego większość izby i od przyjęcia tego programu przez te kluby uczynił zawisłym, czy podejmie się utworzenia gabinetu. Kluby te, z wyjątkiem najważniejszego dawniej, dziś rozbitego klubu „lewicy“ tj. kluby lewego „środku“ „stary postępowy“ i „nowy postępowy“ oświadczyły, że na program ten, o ile się tyczy spraw wewnętrznych, zgadzają się mniej więcej, ale potępiają kierunek polityki zagranicznej, który doprowadził do zajęcia Bośni i Hercegowiny więcej z powodów finansowych, ponieważ prowadzi do powiększenia ciężarów i wydatków, niż z powodów czysto politycznych. Chociaż klub „lewicy“ nie przesłał jeszcze Depretisowi urzędowego oświadczenia, jednak rozprawy w jego łonie też samą myśl wyraziły, ale zarazem objawiły obawę, aby opór partyi wernokonstytucyjnej przeciw utrzymaniu zajęcia Bośni i Hercegowiny nie doprowadził do zawieszenia konstytucyi lub też partya przeciwną do steru rządu. Dodac tu jeszcze winienem, że oba kluby „postępowe“ oświadczyły się przeciw temu punktowi programu Depretisa, który żądał utrzymania armii w dotychczasowej sile i dały poznać, że przy odnawianiu w rb. układu z Węgrami o wspólną ustawę wojskową, będą obstawać za zmniejszeniem armii.

Słowem, treścią rozpraw i deklaracyi klubów wernokonstytucyjnych jest oświadczenie, że poprą nowo u-

tworzyć się mający gabinet Depretisa, jeśli on stanie przeciw kierunkowi polityki zagranicznej, który doprowadził do zajęcia Bośni i Hercegowiny i jeżeli zwróci się z Andrassyem tj. jest tylko „idąc po trupie gabinetu Andrassego, może gabinet Depretisa liczyć na poparcie stronnictwa wiernokonstytucyjnego“, jak to miał powiedzieć p. Herbst. W ten sposób postawiono Depretisa w kole błędnym, na drodze bez wyjścia, gdyż powołany on został przez cesarza do utworzenia nowego ministerstwa austriackiego z tego powodu, iż zgodził się na dotychczasowy kierunek polityki zagranicznej, a raczej, że zgodził się na ukończenie i trwałe zajęcie Bośni i Hercegowiny.

Nawiasowo tu wspomnę, co już dawniej pisałem, a może w późniejszym liście do tego przedmiotu powrócę, że zagraniczna polityka austriacka nie idzie od lat 3 w tym kierunku, w którym usiłował ją i pragnie prowadzić hr. Andrassy, ale kroczy chwiejnie po linii pośredniej, powstałej wskutek parcia dwóch sprzecznych prądów, z których jeden reprezentowany przy boku cesarza przez hr. Andrassego, parł i popycha Austrię do działania na Wschodzie przeciw Rosji; drugi reprezentowany przez część partii wojskowej i klikę dworską i część arystokracji czesko-niemieckiej a której popiecznikiem przy boku cesarza jest generał-adjutant Beck, ciągnie do wspólnego z Rosją działania na Wschodzie. Kokolwiekby, urzędowym reprezentantem tej chwiejnej polityki austriackiej kroczącej pośrednią drogą pomiędzy wyżej wskazanymi sprzecznymi kierunkami, jest gabinet hr. Andrassego i na nim ciąży odpowiedzialność za tę politykę. Obawa, ażeby w razie ustąpienia hr. Andrassego nie owładnęła sterem rządu partia przeciwna pragnąca wspólnego z Rosją działania na Wschodzie i nadzieja, że nadejdzie chwila, w której zdoła pochnąć monarchię austriacko-węgierską w kierunku upragnionym, zdaje się być powodem, iż hr. Andrassy nie cofnął się i nie cofa od steru ministerstwa spraw zagranicznych, że przyjął wspomnianą odpowiedzialność, że Węgry dają mu za to postępowanie rozgrzeszenie a nawet silne poparcie.

Wracając do przesilenia ministerialnego w austriackiej połowie monarchii, donoszę jeszcze, że twierdzą tu dzisiaj, iż Depretis, po mimo wspomnianych wyżej oświadczeń klubów „wiernokonstytucyjnych“ nie rzeka się jeszcze bynajmniej zamiaru utworzenia gabinetu, ale będzie czekał jaki obrót weźmą sprawy po zebraniu się delegacji wspólnych i po złożeniu w ich łonie oświadczeń przez hr. Andrassego co do polityki zagranicznej. Podczas tego przewlekającego się przesilenia gabinetowego, będą dalej urzędować i załatwiać interesy bieżące dotychczasowi ministrowie, z których jednak kilku pokazują się tylko na chwilę w izbie poselskiej w czasie jej posiedzeń.

Obie izby rady państwa i sejm węgierski go przystąpią w tym tygodniu do wyboru delegacji wspólnych zwolonych przez cesarza na 7 listopada do Pesztu. W tutejszej izbie poselskiej na posiedzeniu 31 b. m. mają, jak zwykle, postować z każdego kraju oddzielnie wybrać członków delegacji wspólnych. Podczas obrad delegacji w Peszcie rada państwa zawiesi na parę tygodni swoje posiedzenia.

Jakkolwiek sejm galicyjski ukończył dopiero 19 b. m. swoje obrady, jednak już większa część posłów polskich jest tu obecna i jutro Koło poselskie polskie odbędzie ważną naradę.

Wszelkie wieści o układach prowadzonych przez Depretisa z różnymi osobami, między innymi z Suessem, Plenerem o wejście ich do przyszłego gabinetu, są przedwczesne, gdyż jak wiadomo, Depretis oświadczył, że dopiero w razie zgodzenia się stronnictwa wiernokonstytucyjnego na jego program, podejmie się formowania ministerstwa. Mimo tego obiegiła wczoraj w Wiedniu następująca lista przyszłych ministrów: Depretis prezes ministrów i minister skarbu; Strehmayer spraw wewnętrznych; Plener handlu i komunikacji, Suess oświecenia, Horst obrony krajowej, Ziemiałkowski rolnictwa. Lista ta była zaimprovizowaną, a jak wspominałem Depretis dopiero gdy ujrzy jaki obrót weźmą sprawy po zebraniu się delegacji wspólnych, rzeknie się lub przyjmie zadanie utworzenia gabinetu austriackiego. Wiadomo jednak, że z dotychczasowych ministrów, ks. Auersperg, hrabia Mansfeld, Glaser i Unger mieli zastrzedz się stanowczo, iż z powodów osobistych nie wejdą w żadnym razie w skład nowego gabinetu.

Sprawa wschodnia.

Powstanie bułgarskie rozporządza wedle ostatnich relacji licznymi i we wszystko zaopatrzonymi siłami. — W samej Macedonii obliczają siły powstańcze na 20 tysięcy ludzi z odpowiednią artylerią.

Jeśli się kto zapyta — piszą z Zofii do Polit. Corr. — przeciw komu skierowanym jest ten najnowszy ruch bułgarski, odpowie każdy inteligentny Bułgar: „Przeciw traktatowi berlińskiemu!“

Na niezliczonych zebraniach bułgarskich zajmują się żarliwie sprawą połączenia wszystkich Bułgarów. Odwołują się na pokój zurichski. Ten stworzył potrójne Włochy, Włosi zwrwali się do broni, przyszły do skutku jednolite Włochy a traktat zurichski pozostał martwą literą. Traktat berliński — tak twierdzą Bułgarzy — musi być także anulowanym co do wszystkich tych postanowień, które odnoszą się do ludu bułgarskiego. — Duchowni, którzy, mówiąc nawiasem, rej wiodą w Bułgarii, dali nowemu przedsięwzięciu narodowemu swoje błogosławieństwo i przyrzekli zbierać na cel ten składki. „Klasztory złożą wszystkie swe kosztowności na ołtarzu ojczyzny“, powiedział archimandryta. I tak naród bułgarski zabrał się do dzieła ożywiony najlepszymi nadziejami.

Z Dubrownika telegrafują: Wedle doniesień z Kossow, głównym siedliskiem macedońsko-bułgarskiego powstania jest Samakow a na czele jego stoi niejaki Dimitr Bogusicz z Radowista. Powstańcy zamierzają zorganizować na wzór ligi albańskiej i powierzyć kierownictwo swych spraw zasiadającej w tym ostatnim miesiącu wielkiej radzie. Liga albańska urządza na potrzeby swego wojska magazyny z bronią i amunicją w Elbassan, Klisurze i Ohrida.

Politische Corresp. niesłychanie się kłopot przygotowaniem wojennymi w sandżakacie nowobazarskim; kontroluje z niesłychaną ścisłością każdego żołnierza tureckiego, każdego konia, każde działo i wysnuwa zdanie wniosków, że w kołach Partii noszą się z bardzo daleko idącymi zamiarami wojowniczymi.

Toż samo salonicki korespondent Pressy. Donosi on, że od d. 12 bm. do 16 wysłano ogółem do Mitrowicy koleją 190 oficerów, 4750 ludzi, 6 dział Kruppa, 190 koni, 160,000 kilogramów amunicji i 25,600 kilogramów żywności. Spodziewają się nadto dalszych przesyłek wojska i amunicji przeznaczonych również dla Mitrowicy. Każdy, kogo spytasz, powie ci, że wojska te

mają się udać do Nowego Bazaru, aby przeszkodzić pochodom wojsk austriackich do Prizrynia. Oficerowie tureccy nie kryją się wcale z tem, że otrzymali od rządu rozkaz, aby na czele wojsk swoich zastąpili Austryakom drogę, w razie gdyby ci chcieli się posunąć ku Nowemu Bazarowi.

O stósunku Turcyi do Rosyi niemniej o pozycjach wojsk tureckich i rosyjskich donoszą drogą telegraficzną do jednego z dzienników wiedeńskich:

Stósunki Partii z Rosją są bardzo napięte, podczas gdy wpływ angielski utorał sobie wszędzie drogę i we wszytkim się objawia. Sir Layard komunikuje się nieustannie z w. wezyrem, seraskierem i innymi ministrami Partii, która od czasu powrotu Rosyan pod Carogród nie ukrywa już swych ścisłych stósunków z rządem angielskim.

Wojska tureckie rozlokowane w obrzynie 4-milowym półkolu do koła Carogradu otrzymały wprawdzie surowy rozkaz, aby wstrzymały się od wszelkiej prowokacji, ale z drugiej strony nakazano im także najostrożniej, aby z zajętych pozycji pod żadnym warunkiem nie ustępowały a w razie zaczepki stawiały opór energiczny. Wojska te obozują po większej części na stanowiskach, zajmowanych przez Rosyan przed podpisaniem sansteffańskiego traktatu. Liczna ich artylerja jest bardzo dobrze ułożona i dominuje nad bardzo dalekim terenem. Amunicji mają Turcy podostatkiem a liczba regularnych ich wojsk do koła stolicy wynosi około 105,000 ludzi, podzielonych na 120 taborów piechoty, 32 szwadronów jazdy i 48 baterji.

Szef jeneralnego sztabu Kuczyk Mahmud i szef inżynieryi Blum pasza odbyli dnia 21 bm. inspekcję fortyfikacji i zdali z tego sprawę nowo utworzonej radzie obronnej. Obecni byli przytém dwaj angielscy oficerowie marynarki w uniformach i angielski attaché wojskowy kapitan Frazer.

Pozycje rosyjskie są prawie równoległe z tureckimi, ale miejscami o wiele słabsze, mianowicie pod względem artylerji. Między obu armiami rozciągają się długi pasy ziemi dwu do trzech kilometrów szerokości, na którym ustawione są pikieteryi tureckiej. Usposobienie z obu stron jest rozdrażnione i obawiać się należy starć między obu wojskami. Dwie łodzie kanonierskie angielskie przybyły tu i zarzączy kotwicę przy wjeździe do Złotego Rogu niedaleko Tophane.

Times kreśli stan rzeczy pod Carogradem jako bardzo groźny. Utworzono osobny komitet do kierowania robót ziemnych i fortyfikacji. Nowe szanice otrzymują natychmiast zaopiekowane i działa. Od strony Gallipolisu zarządzono także środki ostrożności.

Coraz więcej gromadzi się na to dowodów, że Rosya nie wiele robi ceremonij z traktatem berlińskim, skoro traktat ten staje na przeszkodzie zrealizowaniu daleko idących jej planów. Znanym jest dobrze fatalne położenie, w jakie dostała się Rumunia skutkiem zawikłań wschodnich. Gdy wybuchła rosyjsko turecka wojna, zagrożona Rumunia okupacja rosyjska. Nadaremno zwracała się Rumunia do mocarstw podpisanych na traktacie paryskim o pomoc; znikąd nie otrzymała ani pomocy ani rady. Musiała przeto pogodzić się z położeniem i zawrzeć z Rosją dla uratowania przynajmniej honoru, konwencję kwietniową, która doprowadziła ostatecznie do wspólnego działania armii tureckiej z siłami rosyjskimi. Rumunia wysłała wprawdzie z obrzynie przesilenia z podarkiem niepodległości, utraciła jednak Besarabię, przynajmniej jej traktatem paryskim. Aby jej część ostatecznie straciła i aby ujścia Dunaju nie dostały się całkowicie Rosji postanowił kongres berliński, iż wolno jej zająć na własność delę dunajską i Dobrużę od Sylstryi aż do Mangalii. W połowie lipca rozjechał się kongres, a już w połowie sierpnia wystąpiła Rosya kategorię czną do Bukaresztu notę, w której zażądała od Rumunii wydania Besarabii. Jenerał rosyjski Szebekow, który w charakterze gubernatora zajął Besarabię, proklamował przed kilkoma dniami w Ismale połączenie rumuńskiej Besarabii z terytorjum carskim i teraz zdawało się, iż nie już nie przeszkadza Rumunii do zajęcia przekazanej jej traktatem berlińskim Dobruży. Lecz gabinet petersburski ma odrębny zupełnie sposób interpretowania traktatów i umów międzynarodowych, a i w obecnym wypadku nie odstąpił od przyjętego zwyczaju. Podczas gdy wojska rosyjskie zajmowały Besarabię, otrzymał przedstawiciel rosyjski w Bukareszcie baron Stuart polecenie oświadczenia rządowi rumuńskiemu, że Rosya pod pewnymi tylko warunkami zezwoli na aneksję Dobruży przez wojska rumuńskie. Otóż gabinet petersburski żąda, aby Rumunia przyznała Rosji po wieczne czasy prawo przeprowadzania wojsk przez terytorjum rumuńskie i zarządk z Rosją zaczepno-odporne przymierze. Celem zaś poparcia tego żądania wkroczył do Moldawii nowy korpus rosyjski, o którym naturalnie głośzą oficjalnie, że zatrzymuje się w Moldawii jeno w przechodzie i przeznaczonym jest częścią do Besarabii, częścią do Bułgarii. Równocześnie jednakże zawiadomionym został rząd rumuński, że nie pierwiej korpus ten wyruszy z Moldawii, aż stanie się zadość zyczeniem rosyjskim. Rząd rumuński zaskoczony i zagrożony w ten sposób zwrócił się podobno do księcia Bismarcka jako prezydenta kongresu celem wyjednania odeń formalnego mandatu europejskiego do obsadzenia Dobruży, mandatu na podobieństwo tego, jaki otrzymała Austrija do okupacji Bośni i Hercegowiny.

Krok ten nie odniósł pożądanego skutku i dla tego Rumunia chcąc nie chcąc musiała zwrócić się do gabinetu petersburskiego z oświadczeniem, że gotową jest wejść z nim w rokowanie.

Korespondent bukareszcki Pol. Cor. usiłuje w najświeższym telegramie osłabić doniesienie o powyższym akcie polityki rosyjskiej, mianic je „tendencyjnym co najmniej przekroczeniem istotnego stanu rzeczy“, robi to jednak tak niezręcznie, iż miasto osłabić, umacnia tylko, iż rzecz ma się tak, jak ją wyżej przedstawiliśmy.

Tutaj będzie na miejscu przytoczenie z Politische Corresp. kilka dat o ruchach wojsk rosyjskich w Besarabii. Skoncentrowano tam w tajemnicy 4 dywizje piechoty, 8 pułków kawalerji, 12 baterji polnych i 4 górskie, nie mniej znaczny park dział obłężniczych. — Jenerał Nikitin objął dowództwo nad tą armią, która nosi niewinny tytuł „tyłu armii“, nie wiadomo tylko, której to armii są tyłem siły powyższe. Tajemnica, jaka otacza te siły, tém bardziej niepokoi, iż w kołach wojskowych utrzymują na pewno, iż w Liwadi otrzymał jenerał Nikitin rozkaz, aby był każdej chwili gotów do marszu.

Większa część wojsk rosyjskich w Bułgarii posuwa się ku zachodowi. Korpusy IX, XII i XIII nie mniej część korpusu XIV znajdują się obecnie już na południu Bałkanów. Ogółem stoi w Rumelii wschodniej 11 dywizji piechoty, które zawierają najmniej 80 tysięcy ludzi. Każdy korpus posiada naturalnie odpowiednią ar-

tylerją. Prócz tego stoi korpus IV pomiędzy granicą Rumelii wschodniej a Carogradem pod dowództwem jenerała Skobieleva, którego główna kwatery znajduje się w Lule-Burgas. W samym Adrianopolu stoi 15 tysięcy wojska. Skutkiem tego ruchu mało tylko wojska pozostawiono w Bułgarii. W Szumli np. gdzie dawniej stało 23 tysiące żołnierzy, znajduje się obecnie tylko 3000.

NIEMCY.

* Berlin, 28 października. Z całą słusnością — pisze Kreuz Ztg. — podnoszą półurzędowe korespondencje, że energiczne zastawianie antysocjalnej ustawy przez prezesa policyi p. Madaia, zasługują na powszechne uznanie. Wystąpienie p. Madaia było wskazówką dla władz policyjnych innych państw związkowych i jest niesłychanej doniosłości. Dla faktycznego i moralnego skutku prawa potrzeba było koniecznie, aby pierwsze jego zastawianie było silnym i energicznym i w tym względzie należy się uznanie dyrekcji policyi berlińskiej.

Nie tak zapatrują się na zastawianie antysocjalnej ustawy inne dzienniki niemieckiej stolicy a mianowicie organa postępowe. I tak najnowszy numer Volks Ztg. w artykule pod napisem: „Następstwa antysocjalnej ustawy“ rozpisyje się jak następuje: „Znowu zadano wielki cios prasie socjalno-demokratycznej, lipski Vorwärts bowiem, centralny organ niemieckiej socjalnej demokracji, został zakazany. Zakaz dziennika Vorwärts większego pewno nabawił kłopotu krajową władzę policyjną w Lipsku, aniżeli zakaz Berliner Freie Presse berlińską. Skoro prawnicy z zawodu jak pp. Lasker i Bennigsen przeczytają uzasadnienie zakazu, to przyjdą do przekonania, że uczciwiej byłoby władze postąpiły, gdyby były po prostu zredagowały indeks organów prasowych, które mają być zakazane, oraz wymienić po nazwisku te drukarnie i osoby, którym ma być bezwzględnie zakazane robić użytek z wolności procederowej. Nie wiemy, czy członkowie narodowo-liberalnego stronnictwa zezwoliliby spokojnie na taką praktyczną interpretację swych teorii. Naprawdę jednakże oglądaliśmy się dotąd za protestem chociażby tylko w skromnej przybranej formy. Aż do dnia, w którym krajowe władze policyjne zaczęły funkcjonować, styszeliśmy tylko ciągle słowa o lojalnym zastawianiu ustawy w duchu narodowo-liberalnym. W chwili, gdy pierwsze wydano rozporządzenia policyjne, przychylił naraz głosy i odtąd głucho panuje milczenie.“ Tu cytuje Volks Ztg. rozporządzenie dyrekcji policyi lipskiej, podpisane przez dr. Rüdera, w którym następujące mieszczą się ustępy: „W nrze 125 dziennika Vorwärts, ostatnim numerze, który ukazał się przed publikowaniem ustawy antysocjalnej, w artykule zamieszczonym na stronie 1, lamie I, a wystosowanym do czytelników Vorwärts, dziennik ten rozwinął nie tylko dalszy swój program, ale nadto wezwał w końcu artykułu swych czytelników, aby z świeżą odwagą, ostrożnie a energicznie szli naprzód, omijając bacznie wszelkie zapory nowej ustawy. Pokazuje się ztąd, że Vorwärts zamierza pogodzić się z 21 października 1878 propagowaną przez swe dotychczasowe dążności i jedynie bacznie będzie tylko na ogólnie postępowanie w tym kierunku, a by nie wejść w zatarg z ustawą. Artykuł powyższy zmierza oczywiście do utrudnienia przeprowadzenia ustawy, do zrobienia jej iluzoryczną itd.“

Tak argumentuje policya — pisze dalej Volks Ztg. — panie Laskerze! Nie taką była interpretacja pańska z dnia 14 października, w której powiedział: „Nie chodzi tu o nazwę Vorwärts lub Fr. Presse, bo nazwa jest tylko czechem brzmieniem i straszny może tylko dzieci. Rzeczywista dążność pisma nie zasada się na tytule lub nazwie, jaką nosi, ale na tem, co to pismo robi i pisze. Jeżeli przeto pismo propagowało dotąd socjalno-demokratyczne dążności i to ze skutkiem sprzeciwiającym się § 6 ustawy, a redaktor oświadczy, że w przyszłości nie chce zatargu z prawem i w pokojowym duchu redagować będzie pismo, to nikogo nie można zmusić do uwierzenia mu, bo już w jednym z najbliższych dni może wystąpić z dawnymi swymi dążnościami. Fakta muszą jednakże świadczyć o tych dążnościach, a nie samo podejrzenie wysnutę z formy artykułu, która osłania myśl jego właściwą. Osłanianie myśli w prasie dzienniej nie jest bowiem tytułem formą, ale rzeczywistą substancją pisma.“ Tymczasem władze w tytule, w nazwie pisma upatrują jego rzeczywistą substancję. Kto temu nie wierzy — powiada Vossische Ztg. — ten niechaj czyta rozporządzenia policyi berlińskiej i lipskiej.

Reichsanzeiger ogłasza znowu cały szereg zakazów stowarzyszeń i pism wydanych na mocy ustawy antysocjalnej. Prócz dziennika Vorwärts, zakazane zostały Pfälzisch-Badisches Volksblatt oraz książeczka nosząca tytuł: „Möste Proletarier-Liederbuch.“ Dalej pięć stowarzyszeń w Saksonii, „Pfälzisch-Badischer Pressverein“, brunświckie stowarzyszenie blacharzy i demokratyczne stowarzyszenie wyborcze w Brunświku.

Do Koelnische Ztg. piszą z Berlina, że dzienniki donosily niedawno, iż cesarz Wilhelm dla ulżenia sobie w pracy zamierzał podzielić się z następcą tronu sprawami państwa i sobie chciał zatrzymać tylko sprawy wojskowe i dyplomatyczne. Tymczasem podział taki napotkał na pewne trudności i dla tego zaniechano tego zamiaru, który może w rzeczywistości nie istniał nigdy. Cesarz czuje się bowiem tak zdrowym, że już w Wiesbadenie myślał o objęciu na nowo steru rządów. Zdecydował się przeciw uczynić to dopiero za powrotem do Berlina. Z stanu rzeczy i biegu spraw w Berlinie, w czasie swjej nieobecności nie jest cesarz zadowolonym. Spodziewał się bowiem, że ciężkie jego cierpienia wywrą zbawienny skutek na naród niemiecki i naprowadzą go na lepszą drogę. Pod pewnym względem nastąpiło to już, jednakże nie w tej mierze, jak to było życzeniem cesarza a mianowicie wybory berlińskie wiele niezadowolili cesarza. Nie podobało mu się również, że w czasie rozpraw nad antysocjalną ustawą pozwolono socjalnym-demokratom i ultramontanom zbyt szeroko się rozwinąć a mianowicie występować przeciw istniejącemu porządkowi. Z wielu stron utrzymują, że cesarz czyści sobie, aby nie robiono tajemnicy z jego zapatrzywań na istniejący stan rzeczy.

Wedle dzisiejszej Germanii zachowaniem ma być więcej stanowisko ministra skarbu Hobrechta, nie tylko z powodu trudności ekonomicznego położenia państwa, ale nadto z powodu różnicy zdań pomiędzy nim a kanclerzem co do finansowej polityki cesarstwa.

Dawniejszego redaktora upadłej Chemnitzer Freie Presse, Lauschke, skazał sąd w Chemnitz na rok więzienia za przedruk wiersza „Wschód się rumieni“, który apoteozował Wierę Zasuliczównę.

FRANCYA.

* Wersal, 28 października. (Telegram.) Senat i izba deputowanych rozpoczęły dzisiaj na nowo swe obra-

dy. Na posiedzeniu senatu nie zaszło nic godniejszego uwagi; następne posiedzenie odbędzie się w czwartek. W izbie deputowanych przedłożył minister wyznań w sprawie szeń. Następne posiedzenie odbędzie się dopiero w poniedziałek.

ANGLIA I AFGANISTAN.

* Dla zrozumienia angielsko-afganistańskiego targu potrzebny jest przedewszystkiem poznanie emira Szir Aliego, jakie ma do anglo-indyjskiego Z dziennika wychodzącego w Londynie pod redakcją Robinsona p. t.: Cabul, the Ameer, his Country and his people, który wziął sobie za zadanie poznajmianie czytelników z tem wszystkimi, co wiąże z obecnymi stóskami emira do cesarstwa indyjskiej, wyjmujemy następujące zestawienie żądań Szir Ali sformułował od pewnego czasu częścią otwartą przeciw rządowi wicekróla Indji angielskich a które częścią zaś są właściwym motywem jego postępowania. Są one jasne lecz zarazem jaskrawe światło na stósunki, jakie się tam wywiewają.

Szir Ali jest czwartym synem dawniejszego emira Dhosta Mohameda i został r. 1863 przeznaczony swego ojca na prawego dziedzica tronu afganistańskiego jako taki uznany imieniem Anglii ze strony ówczesnego króla Indjów lorda Lawrence. Zaledwie wstąpił na tron, jak jego starsi bracia, Afzul-Khan i Azim-Khan, chcieli go pozbawić władzy i panowania. Wojna, jaka ztąd wybuchła, wypadła na niekorzyść Szir Aliego, który walczył się ucieczką do Turkestanu. Lord Lawrence następnie Afzula a po nim Azim-Khana za prawowitych władców Afganistanu. Panowanie jednego i drugiego krótko trwało, Jakób-Khan bowiem, najstarszy syn Szir Aliego, zdobył na nowo dla ojca swego koronę. Afzul-Khan i Azim pomarli a dotychczas żyje jedynie syn Afzula, Abdurhaman jako wychodźca w Rosji, lecz tak pilnie strzeżonym, iż nie ma obawy, aby mógł kiedykolwiek niebezpiecznym dla swego stryja, co też do szczęścia obowiązuje emira wdzięczności w obec Rosyi.

Skoro tylko odniósł Jakób-Khan zwycięstwo nad siłami swego brata stryjcznego, uznał rząd indyjski za równo szybko Szir Aliego prawowitym emirem Afganistanu, jak to zrobił przedtém z Afzul-Khanem i Azim-Khanem. Szir Ali nie mógł nigdy zapomnieć rządowi indyjskiemu, iż uznał braci jego, których on uważał za ważnych buntowników, i ten pośpiech niewczesny przyczynił się niemal do zaognienia stósunków między Kabilą i Kalkutą.

Szir Ali ustanowił następnie najstarszego swego syna Jakóba, bardzo uzdolnionego młodzieńca, gubernatorem Heratu, gdzie też panował niemal nieograniczenie aż do czasu, gdy emir na życzenie jednej z swych faworytów proklamował jej syna a swego najmłodszego Abdullaha-Khanza prawowitym dziedzicem całego państwa afganistańskiego, czém wydziedziczył swego najstarszego syna Jakóba. Jakób protestował i byłoby przyszło do wojny między ojcem a synem, gdyby Szir Aliemu nie było się udało uwiezić go w sposób postępnie i osadzić w więzieniu. Lord Northbrook rozkazał oświadczyć emirowi, że rząd indyjski zmuszony jest naganie uwiezić Jakóba, gdyż emir jemu tylko wdziedziczył tron swój, a sposób, w jaki zanotyfikowano tę nagannę tém silniej podrażniła władzę afganistańskiego, ile że rosyjski komendant w Turkestanie dał, zaprzęt w tej mierze, odpowiedź, iż dobrze zrobił, że przeszedł otwartemu buntowi swego syna. Ponieważ obie strony odpowiedzi, z Kabilu i Tazskentu niemal równocześnie przybyły do Kalkuty, przeto i to zajęcie powiększyło sympatyę Szir Aliego do Anglii a sympatyą do Rosyi.

Szir Ali uważa się, jak zresztą wszyscy emirowie afganistańscy za suzerena khana Wakhanu, a Rosya uznawała to zwierzchnictwo nad małym khanatem. Atm natomiast, ignorując zupełnie pretensy Szir Aliego, wstąpiła wprost z Kalkuty ajenta do Wakhanu, co nawiązało w Anglii uznano za krok niezręczny a co obraziło najwyższego stopnia dumę emira. Dalej uczył się mocniej dotknięty sądem polubownym, którym rząd anglo-indyjski przyznał spórą między Kabilą a Persją prowincyi Seistan Persyi, niemniej tén, że nie został dopuszczony na konferencyą w Peszewarze w r. 1876, w końcu obedił brząmą do Afganistanu. Do Kwettahu, choć utrata jego bardzo jest dlań dotkliwą a nawet może stać się fatalną, nie ma żadnego prawa, gdyż Kwettah należy do Khelatu nie zaś Afganistanu.

Szir Ali wzbraniał się przeto zawsze uparcie przyjąć w Kabilu bądź posła angielskiego, bądź rezidenta, bądź ajenta lub pełnomocnika wojskowego a to tém bardziej, iż wedle długoletniego doświadczenia zwykło było iść w ślad za takimi poselstwami mieszcząc się w spory wewnętrzne a wszystkie aneksje państw księżąt indyjskich rozpoczynały się zawsze przyjęciem takiego posła lub rezidenta.

Obecnie umarł w młodym wieku naznaczony na następcę emira Abdullah Khan. Jakób Khan, wyznaczony z więzienia, jest znowu następcą tronu, pojęty się z ojcem, okazuje mu się najzupełniej powolnym i godzi się na wszystkie kroki, jakie poczynił emir przeciw anglo-indyjskiemu rządowi w Kalkucie i jakie zamierza jeszcze poczynić.

WŁOCHY.

* Rzym, 28 października. (Telegram.) Minghetti miał wczoraj w obec swych wyborców w Legnano mówić, w której poruszył także sprawę wschodnią i podniósł przytém, że prawo historyczne prze Turcyę do Azji — tradycje zaś austriackie wskazują Austrii wschód. Włochy nie mają wprawdzie na Wschodzie żadnych bezpośrednich interesów, muszą jednak bronić tam swego wpływu. Włoscy pełnomocnicy na kongresie berlińskim nie mogli nic lepszego zrobić nad to co zrobili. Należało przeciw w obec zaprzyjaźnionego mocarstwa sąsiedniego okazać rozbrojność i lojalne umiarkowanie. Wszystkie narady mają nieprzejezdane stronnictwa. Życzenia co do stosowania granic są zupełnie prawne, lecz umiarkowane, ludy korzystają jedynie ze sposobności.

Faulla zapewnia, że od powrotu barona Haymerle do Rzymu stósunki między Włochami i Austrią stały się bardzo serdecznymi i że znikły wszelkie nieporozumienia. Dotychczasowy agent dyplomatyczny Włoch w Bukareszcie, de Fava, otrzymał wkrótce listy uwierzytelniające jako poseł i pełnomocny minister. Minister robót publicznych, Zanardelli, odjechał do Brescyi.

Ostatnie telegramy.

(Z biura Wolfa.)

Wiedeń, 29 października. Presse donosi, że wiadomości podane przez Observer i Fanfullę o przymierzu mocarstw zachodnich, są tylko kombinacy-

rzeczywistymi faktami. Mianowicie wiadomo...

WIADOMOŚCI MIEJSCOWE I POTOCZNE.

POZNAŃ, 29 października.

Teatr polski. W sobotę i wczoraj przedstawiono...

Roki sądu przysięgłych. Na czwartkowym posiedzeniu...

W szkole Ludwiki, złożyła, jak się dowiadujemy...

W dniu dzisiejszym pobógostawionym został...

W Pogorzeli, w powiecie krotoszyńskim, urzędował...

Na drodze pomiędzy Barchlmem a Pówiętnem w...

Do agronomicznej szkoły w Wschowie uczęszcza...

W Pogorzeli, w powiecie krotoszyńskim, urzędował...

W Sarnowie odbyła się w dniu 22 bm. uroczystość...

Ustawa antycypalna zastosowana została już i w...

W Berlinie jutro i pojutrze odbędzie posiedzenie...

Na pismo posłów sejmiku galicyjskiego wystosowano...

Jasnie Wielmożny Marszałku! W przedwznowieniu...

W Berlinie jutro i pojutrze odbędzie posiedzenie...

Na pismo posłów sejmiku galicyjskiego wystosowano...

Jasnie Wielmożny Marszałku! W przedwznowieniu...

W Berlinie jutro i pojutrze odbędzie posiedzenie...

Na pismo posłów sejmiku galicyjskiego wystosowano...

Jasnie Wielmożny Marszałku! W przedwznowieniu...

W Berlinie jutro i pojutrze odbędzie posiedzenie...

Na pismo posłów sejmiku galicyjskiego wystosowano...

Jasnie Wielmożny Marszałku! W przedwznowieniu...

W Berlinie jutro i pojutrze odbędzie posiedzenie...

Na pismo posłów sejmiku galicyjskiego wystosowano...

Jasnie Wielmożny Marszałku! W przedwznowieniu...

W Berlinie jutro i pojutrze odbędzie posiedzenie...

Na pismo posłów sejmiku galicyjskiego wystosowano...

Jasnie Wielmożny Marszałku! W przedwznowieniu...

W Berlinie jutro i pojutrze odbędzie posiedzenie...

Na pismo posłów sejmiku galicyjskiego wystosowano...

Jasnie Wielmożny Marszałku! W przedwznowieniu...

oswiaty liczne tam budował lub restaurował świątynie...

Nakłady górnoszląskich gazet, rządowej prasy...

Akademia agronomiczna w Proszkowie zostanie dla...

Lepsze wieści nadchodzą z okolic kopalni węgla...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

poleszy ceny pszenicy i pozostał niezmienny. Targi...

Na naszym targu mieliśmy w poniedziałek znaczne...

Table with 3 columns: Item, Price, Unit. Lists various goods like flour, oil, and sugar.

Aleksander Makowski i Sp.

WIADOMOŚCI GIEŁDOWE.

Giełda poznańska, 29 października.

(W) Poznań, 29 października. (Sprawozdanie giełdowe)

Stan powiatu: pszenicy. Pszenica: 25-22-19...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Ceny ustanowione przez miejską deputację targową.

Table with 4 columns: Item, Price, Unit. Lists flour, oil, and sugar prices.

Gdańsk, 28 października. Sprawozdanie J. Fajana.

Powietrze: słotne. Wiatr południowo zachodni.

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

WIADOMOŚCI LITERACKIE.

Lecha wyszedł z druku nr. 43 i zawiera: Dwa słuby...

Ziemiańska wyszedł z druku nr. 43 i zawiera: W jakim...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Wobec druzgostawienia ogłoszenia sprzedawanego...

Ceny targowe

Table with 4 columns: Item, Price, Unit. Lists various goods like flour, oil, and sugar.

Giełda bydgoska, 28 października.

Pszenica nowa 138-165 m. Złoty nowy 104-113 m.

Ceny targowe

Table with 4 columns: Item, Price, Unit. Lists various goods like flour, oil, and sugar.

Giełda wrocławska, 28 października.

Złoty: per 1000 kilo bez inter.; — na październik i październik-listopad 116.50...

Ceny targowe

Table with 4 columns: Item, Price, Unit. Lists various goods like flour, oil, and sugar.

Notowania komisji mianowanej przez Izbę handlową.

Table with 4 columns: Item, Price, Unit. Lists various goods like flour, oil, and sugar.

Kursa telegraficzne.

SZCZECIN, 29 października 1878.

Table with 2 columns: Item, Price. Lists telegraphic exchange rates.

BERLIN, 29 października 1878.

Table with 2 columns: Item, Price. Lists telegraphic exchange rates.

Table with 2 columns: Item, Price. Lists telegraphic exchange rates.

Wypowiedziano: żyta 100 wepeli. okowity 120,000 litrów.

Usposobienie giełdy: spokojne.

Na „Kłopoty starego kometanta“ (z ilustracjami) złożyli przedpłatę w Administracji Dziennika Poznańskiego: 51. A. Suchozrewski.

KALENDARZE

wysły już na rok 1879 i to:

Ścienny naklejony na tekturę 50 fen.
Kieszonkowy 20 fen.
Poznański w 8ce 260 str. zawierający prócz zwykłej części kalendarzkiej, wiele doborowych artykułów literackich z 11 rycinami 100 fen.
 z franko przesyłką pod opaską 110 fen.
Nowy Poznański w 12ce 250 str. z 14 rycinami 50 fen.
 z franko przesyłką 60 fen.
 Należytość najlepiej przesyłać w markach pocztowych. (5121)
 Zamówienia proszę adresować:
Jarosław Leitgeber, Poznań.
 Sprzedający z drugiej ręki otrzymują odpowiedni rabat

Dnia 28 b. m. o pół do 3 w nocy zasnął w Panu opatrzony śś. sakramentami (5374)

ks. Karól Mizgalski,

proboszcz wilkowyjski.

Eksportacja do kościoła w środę o godz. 4 po południu; pogrzeb w czwartek o godzinie 10 rano.

Stroskani bracia i siostry.

Bekanntmachung.

Auf Antrag der hiesigen Königl. Commandantur und in Gemässheit der §§. 9, 11 und 25 des Reichs-Rayon-Gesetzes vom 21. December 1871 bringen wir zur öffentlichen Kenntniss, dass die durch die Königliche Commandantur angestellten Rayon Cataster der auf der Vorstadt Columbia belegenden, der Stadtgemeinde Posen, und den Eigenthümern Marcel Zientkowitz und Catharina Gasiorek gehörigen Grundstücke vom 15. October 1878 bis incl. 25. November 1878, während der Dienststunden im Bureau des Rathhauses, Zimmer Nr. 15, zur Einsicht ausliegen. (5117)
 Etwaige Einwendungen gegen diese Kataster sind bis incl. 22. Decem. 1878 bei uns anzubringen.
 Nach Ablauf dieser Frist wird in der gesetzlich vorgeschriebenen Weise mit entgeltlicher Feststellung der Kataster vorgegangen werden.
 Posen, den 12. October 1878.
Der Magistrat.

Substitutions-Patent.

Das zu Stuply im Kreise Schubin belegene im Grundbuche unter Nr. 279 verzeichnete freie Allodial Rittergut dem Grafen Czapski, jetzt dessen Konkursmasse gehörig, welches 663 Hektare, 72 Are, 10 Quadratmeter der Grundsteuer unterliegend enthält und mit 2290,99 Thlr. Reinertrag zur Grundsteuer und mit 2019 Mrk. Nutzungswerth zur Gebäudesteuer veranlagt ist, soll im Termin (5377) am 13. Januar 1879. Vorm. um 10 Uhr. an ordentlicher Gerichtsstelle im Sitzungssaal Nr. 1 im Wege der notwendigen Substitution versteigert werden.
 Der Auszug aus der Stenerrolle, beglaubigte Abschrift des Grundbuchblatts, etwaige Abschätzungen und andere das Gut betreffende Nachweisungen, sowie besondere Kaufbedingungen können in der Bureau-Registratur 3. eingesehen werden.
 Das Urtheil über die Ertheilung des Zuschlages soll in dem (3871) am 18. Januar 1879. Vorm. um 10 Uhr. in unserem Sitzungssaal Nr. 1 anstehenden Termine publiziert werden.
 Schubin, den 19. October 1878.

Königl. Kreis-Gericht.
 1. Abtheilung.
Der Substitutions-Richter.

DRUKARNIA

J. I. Kraszewskiego (dr. Lebińskiego) w Poznaniu (Wilhelmski pl. 17)

wykonuje wszelkiego rodzaju (5386)

rejestra gospodarcze.

Wydane naszym nakładem dzieło: (5227)

SŁOWIANIE

pod tureckim i austriackim panowaniem

318 stron. — Cena 2 Marki polecamy uśmiechnięci się do kładnie zapoznać ze stosunkami tatarskimi. W czasie dokonywającej się obecnie okupacji austriackiej, dzieło to dla zrozumienia stosunków niezbędnym.

M. Leitgeber i Spółka.

Pasy do machin

rzemienne, gumowe, parciane.

Gumowe artykuły

węże, płyty, sznury itd.

Worki do zboża

w różnych cenach.

Plachty i wańtuchy

w różnych cenach.

Oliwę

do machin w doskonałym gatunku.

Smarowidło

do wozów z najlepszych fabryk.

Techniczne artyk.

węże parciane, liny, liny do oparkania, pakunki, skórę do pomp, smarowniki etc.

Aparata gorzelnicze,

termometry, sacharometry, lutromierze, amylometry etc.

Derki dla koni

od M. 4,50 (4678)

połączają

Orłowski & Co.
w Poznaniu
Jezuicka ul. Nr. 1.

Mieszkam róg Jezuickiej ulicy i Starego Rynku.
Jan Polomski,
dentysta.
Dla ubogich od 8 do 9tej rano bezpłatnie.

ED. BOTE & G. BOCK

polecają swoją z znajomością rzeczy i fachu aż do najnowszych czasów zupełnie skompletowaną

wypożyczalnia muzykalii

pod znanymi najkorzystniejszymi warunkami. (4541)

Abonament rozpoczyna się codziennie.

Katalogi wypożyczają się. Prospektu bezpłatnie.

Ed. Bote & G. Bock
nadworna księgarnia i handel muzykalii.
Poznań, Wilhelmska ulica 21.

Przygotowanie do egzaminu wolontaryuszów.

Nowe kursa rozpoczynają się 7 października. Pensja. (4408)

Pojedynczo także godziny prywatne. Wszyscy 4 kandydaci, którzy złożyli egzamin tego roku, byli moimi uczniami. Poznań, Fryderykowska ul. 19.

Dr. Theile.

Ekspedycja anonsów do dzienników

Rudolf Mosse,
Berlin.

Centralne biuro SW, Jerusalemstrasse 48

rozsyła anonse wszelkiego rodzaju n. p. doniesienia handlowe, poszukujące dzierżawy, zamęczenia, posad, sprzedaży i zakupu dóbr i handli itd. do wszystkich żądanych lub celowi najodpowiedniejszych dzienników i oblicza tylko

oryginalne ceny samych ekspedycji dzienników. Codziennie ekspedycje się wszystkie nadeszłe polecenia, jak najściślej dyskretnie we wszystkich przypadkach. Rabat przy większych poleceniach. Dowody odnośnie wycinki na żądanie każdego inseratu, kosztorysy i spis dzienników darmo i franco. W Poznaniu przyjmuje pan Fritsch, Fryderykowska ulica Nr. 1

Polecenia do przesyłki powyższemu instytucji.

Krzyże, kraty,

nagrobki

z piaskowca, marmuru i metalu również (4401)

figury

Chrystusa

MADONY

aż do wielkości naturalnej, dobrze odrobione i pięknie udekorowane, lichtarze ołtarzowe i krucyfiksy poleca tanio

E. Klug

Poznań, Wrocławska ulica 38.

WĘGLE

KAMIENNE, poleca z najlepszych kopalń, Karoliny i innych, całymi, 1/2, 1/4 wagonami i częściowo z kolei, oraz **drzewnych węgli drzewa rąbanego**, handel dawn. Pade, S. Muszaka przy rzetelnej wadze i skórej usłudze. Z uszanowaniem **Sylwester Muszak**, d. Pade, (5260) Poznań, s. Marcin 5.

Górnoszląskie

węgla kamienne

z najlepszych kopalń, poleca hurtem i częściowo po jak najniższych cenach, również i drzewo rąbane.

T. Wisniewski

dawniej „Ul“, Poznań, Półwiejska ul. Nr. 5. (5349)

Skład zegarków!

Złoty, srebrny, ścienny, stołowych, regulatorów, budzików w najrozmaitszym gatunku (5346)

doskonałe zegarki cylindrowe po 15 marek: **Katarynki do tańca!**

w rozmaitych wielkościach, jeszcze w większym wyborze jak roku zeszłym, grające najnowsze tańce: mazury polki, walce itd.

Skrynki same grające! najpiękniejsze melodie narodowe, albumy, neceserki, tabakierki itd.

małe katarynki po 4 marki. poleca **W. Szulc zegarmistrz** w Poznaniu Wodna ul. 6.

Wszelkie reperacje zegarków jako też instrumentów grających wykonują się tanio i pospiesznie!

Wielki magazyn towarów futrzanych

Philippsohn'a Holz'a
27. Wodna ul. 27. (4900)

Poleca swój bogato zaopatrzony **skład futer do podróży, chodzenia i futer damskich** oraz wielki wybór **garniturów futrzanych i skórek** wszelkiego rodzaju futer, po uderzająco tanich cenach.

Philippsohn Holz
27. Wodna ulica 27.

C. ADAMSKI, Poznań, Bazar.

Dla wygody mych Szanownych Odbiorców urządziłem składy mych znanych fabrykatów (czapek) w niżej wymienionych miastach i to po **cenie fabrycznej**. Podając to do wiadomości, polecam się i niżej wymienione składy łaskawym względem Szanownej Publiczności, ręczę za rzetelną i skóra usługę. Poznań, w październiku. (5262)

C. Adamski (Bazar).

w Chełmie u p. M. Jagodzińskiego. w Pobjedziskach u p. J. Majewicza.
w Gnieźnie u p. A. Trańskiego. w Pniewach u p. L. S. Kwiatkowskiego.
w Inowrocławiu u p. C. Wallersbrona. w Trzemesznie u p. J. Krysiewskiego.
w Ostrowie u p. J. Nowakowskiego. w Wrzesni u p. L. Karzewskiej.

Dalsze składy urządzam. Reflektujący zechcą się zgłosić do przyjęcia takowych.

Do uwzględnienia.

Z powodu złych czasów, sprzedaję: (5178)

paletoty, które kosztowały dawniej od 8 — 18 tal. obecnie za 4 1/2 — 13 tal.

kompletne ubranie, dawn. od 12—25 — obec. od 8—18 tal.

paletoty do podróży, dawn. od 12—16 — obec. od 9—12 tal.

spodnie, dawniej od 3—8 — obec. od 2—6 tal.

Polecam również mój dobrze zaopatrzony **skład we francuzkie i niemieckie materye**. Ubiory i paletoty robię wedle **najnowszych mód** po uderzająco tanich cenach.

N. MARCUS.
Rynek 54. róg Jezuickiej ulicy.

Fabryka obuwia

KATZ & KUTNER,
Poznań, Sapieżyński plac 7

sprzedaje teraz uznane swe dobre i eleganckie obuwie i częściowo po cenach fabrycznych. (2818)

Greckie wina.

Powróciwszy z podróży do Grecji celem zakupna, zmieniam skład mego sortimentu na próbę jak następuje: **1 pudełko na próbę z 12 całymi butelkami w 12 gatunkach:**

Camarite, Korynckie, Eha, Kalliste, Vino di Bacco, Vino Santo, Misistra Malv, Achaja Malvasier, białe i czerwone, Vino Rose, Moscato, Mavrodaphné, i kosztują (4801)

butelki i pudło bezpłatnie po **Mrk. 18.**

Wina wybrałem osobliwie w miejscach ich produkcji i zwracam za ich czystość i prawdziwość. Broszury z cennikami na życzenie franko.

Neckargemünd. J. F. MENZER.

TAPIOKA

pana Groult junior w Paryżu,
Ulica Sf. Apolline Nr. 12 (26)

ZUPA ZALECANA. — Tapioka Brazylijska czysta i naturalna jest pokarmem smacznym i pożywnym, posiada własności higieniczne uznane i potwierdzone oddawna, ale nie masz produktu służącego do pożywienia człowieka, któryby podlegał liczniejszym fałszerstwom. Pan Paven, sławny chemik, członek Instytutu francuzkiego w swej uczonnej rozprawie „o pokarmach do spożywania przez ludzi używanych“ tak określa własności Tapioki czystej i naturalnej, które ją wyróżniają od Tapioki sztucznej: „prawdziwa Tapioka brazylijska, czysta i naturalna w niczem nie psuje bynajmniej smaku i zapachu rosolu, ani mleka. Tapioka zaś podrabiana zmienia i psuje smak płynów i robi je nieprzyjemnymi.”

Kupujący, którzy żądają, aby na każdej paczce znajdowały się cechy prawdziwej czystej Tapioki Groult, unikają fałszerstwa i oszukiwania. Jedyny skład w Warszawie w magazynach win i łakoci p. A. Stepkowskiego.

Prowincjonalny lombard i instytut kredytowy
Podgórna ulica Nr. 4.

wypożycza pieniądze na wszelkiego rodzaju towary oraz na złoto, srebro, klejnoty i t. d. — Na kwity premiove i zagraniczne papiery, po umiarkowanych procentach i przy jak najściślej dyskrety. — Polecenia z pozewną listownie.

S. Rehfsch.

Loterya.

Odnwienie losów do 2 klasy 159 klasowej loteryi uskutecznił być musi pod utratą prawa do dnia 1 listopada r. b. do godziny 6 wieczorem. (5373)
Król. nadkolektor loter. H. Bielefeld.

Skład technicznych przyborów do maszyn.

Pasy do maszyn. Węże. Liny drutowe. Gumowe płyty i sznury. Szklka do kotłów i kadzi. Pakunki. Wszelkie inne przybory dla zakładów fabrycznych poleca **Z. Mazurkiewicz** Poznań, s. Marcin Nr. 26. Reprezentacja w Toruniu **A. Mazurkiewicz.**

Apteczka nadwornego Boxbergera

plasterek na nagniotki posmarowany, usnwa z pewnością bóle i nagniotki. Pudełko 50 fen. w Poznaniu w apt. Dr. Wachsmann'a, apt. Dr. Mankiewicza, R. Kirschstein'a, apteczka O. Ed. Weiss i w aptece w Międzychodzie. (4223)

Angielskie ostrzygi

połącza (5339)
Grand Hotel de France.

Do (4608)

zakładania ogrodów

połącza się (5387)

drzew owocowych,

jako to wysokopienne, niskopienne, piramidowe, szpalerowe itd. wszelkiego rodzaju także drzewa i krzaki do ozdoby parków i ogrodów. Katalog franko.

A. Denizot

Górczyn pod Poznaniem.

Poszukuje się dzierżawy lub kupna

młyna wodnego z wielką frekwencyą, z ciągłą wodą z około 10 do 20 morg gruntu. (5376)

Łaskawe oferty uprasza się nadsyłać franco pod adresem: L. Selan, Kolonja nad Renem Glockengasse 1.

Na sprzedaż stoją:

I. w **Nietązkowie** pod Starem Bojanowem (5375)

tryki Negretti,

tryki z czesanką,

holenderskie stadniki pełnej krwi wielkiej amsterdamskiej rasy,

stadniki ciemno - czerwonej staro-bojanowskiej rasy.

II. w **Nietązkowie** pod Czempiniem

kiernozy i maciory prośne wielkiej Yorkshire rasy.

Lehmann.

Poznań - Sala Lamberta.

W poniedziałek dnia 4go listopada 1878 roku o godzinie 7 1/2 wieczorem

WIELKI KONCERT

w którym udział wezmą

Panna Aglaja Orgeni,

Panna Bertha Haft,
Pan Leonard Emil Bach.
Program znany. Bilety u **BOTE & BOCK.**

W nowym domu Mała Rycerka ul. 4970

mieszkania

o 3, 4 i 7 pokojach wraz z przynależnymi mi zaraz lub od 1 kwietnia do wynajęcia Blizsza wiadomość w biurze św. Marcin

Meblowany duży pokój

z gabinetem lub bez gab. zaraz tanio do wynajęcia Stary Rynek 77 II piętro.

2 wygodnie mebl. pokoje do wynajęcia Strzeleca ul. 22, 1 p. na prawo.

Des Leçons de conversation française donne à prix modéré

Madame Szwantowska

Rybaki Nr. 1.

Prymaner,

który pełnił obowiązki nauczyciela domowego i kasyera i posiada najlepsze rekomendacje, poszukuje miejsca zaraz lub później. Blizsza wiadomość w Eksped. Dz. Poznań pod Nr. 5389.

Natychmiast lub później poszukuję do mej apteki

UCZNIA

za kieszonkowym wynagrodzeniem

Max Rother, aptekarz, Neumark, Pr. Zach.

UCZNIA

poszukuje cukiernia

A. Behrendta św. Marcin

Dominium **Wielowieś** Nr. 1

Pakością poszukuje od Nowego Roku zdatnego

urzednika.

Pensja około 150 tal.

Pisarz

obeznany z prowadzeniem księgi rachunkowej i sporządzaniem sprawozdań, poszukuje zaraz miejsca majętności **Próchnowo** pod Goniemem

ZARZĄD

GORZELNIKA

który wrócił b. r. od wojskowości i w świadectwa opatrzony, poszukuje zaraz pomocnika. Adres poste restante G. Gniezno.

Podgorzelnik

z wyższym wykształceniem szkolnym, znany z najnowszym systemem, poszukuje miejsce takowego od 1 grudnia r. b. zniż. Adres wskazuje Eksp. Dzienn. P. Nr. 5378.

Miejsce ucznia do biura

w **Grand Hotel de France** już jest zajęte.

Hotel pod czarnym Orłem

przyjmuje abonament na

OBIAD

po 1,25 Mr. **W. Kamiński**

„Alhambra“

Dziś wieczorem

kiszki z kapuszu Duchowskiego

We wtorek onia 29 bm.

świeże kiszki z kapuszu restauracya pod Nietoperzem

M. Matuszewski
Róg Golebięj i Szkolnej ul.

Dziś we wtorek wieczorem poleca **kiszki z kapuszu**

F. W. Mewa. Wrocławska ul. 10

Dziś wieczorem oraz co środę **wieprzowe nogi**

F. W. Mewa

Teatr polski w ogrodzie Potockiego

W POZNANIU.

W środę 30 października 1878

ARTYKUŁ 26

komedya w 5 aktach Kazimierza Lewskiego.

Zakończy: **divertissement z charakterystycznych tańców.**

Początek o godzinie 7 1/2